

Ö Z E T**Soru Cevap Metoduyla Tekrar:****1. Dünyanın Yedi Harikası:**

1. Hindistan'daki **Taç Mahal** Anıt Merkezi oldu
2. Portekiz'in başkenti Lizbon'da ilan edildi yeni listeye Ürdün'deki **Petra Antik** kenti
3. **Çin Seddi**
4. Brezilya'daki Kurtarıcı **İsa Heykeli**
5. Peru'daki **Machu Picchu Antik Kenti**
6. Meksika'daki **Chichen İtza Piramidi**
7. İtalya'nın Roma kentindeki **Kolezyum**

2. Taç Mahal'in mimarı:

Mehmet İsa Efendi ve **Mehmet İsmail Efendi** (Mimar Sinan'ın talebelerinden)

Taç Mahal Anıtı'ndaki yazıları yazan hattat: **Serdar Efendi** eserin yapımı için **Şah Cihan** tarafından İstanbul'dan davet edilmiştir.

3. Merkezi otoritenin zayıflamasının sebepleri

1. Veraset sistemindeki değişiklikler; ekber ve erşet sistemi ile kafes usulü getirildi.
2. Yeniçeri Ocağının bozulması
3. Rüşvet ve adam kayırmanın artması
4. Yönetimde saray adamlarının ve valide sultanların etkili olmaları

4. Osmanlı ekonomisinin duraklama döneminde bozulmasının sebepleri:

1. Halktan ağır vergiler alınması
2. Köylünün toprağını terk etmesi
3. Tarım üretiminin azalması
4. Savaşların uzun sürmesi ve masraflarının artması
5. Ordunun bozulması
6. Tımar sisteminin bozulması

5. XVII. yüzyılda yaşamış ünlü halk ozanımız:

Karacaoğlan

6. İkinci viyana kuşatması öncesi Osmanlı devletinden yardım isteyen Macar kontu kralı:

Tökeli İmre:

7. İltizam işini yapan kişi:

mültezim

8. XVII. yüzyılda Avrupa'da etkili olan ekonomik düzen:

merkantalizm

9. 1639 da Osmanlı devleti ile İran arasında imzalanan anlaşma:

Kasr-ı Şirin

10. Tımar sisteminin bozulmasıyla orduya alınan ücretli asker:

sekban

11. Babur Şah'ın yazdığı otobiyografik ve seyahat hatıra eserin (kitap) adı **Babürname**

12. Bir hanedanın başta bulunduğu ve meclisin de görev yaptığı rejim: **meşrutiyet**

13. XVII. on yedinci yüzyılda Avrupa'daki bilimsel çalışmalardan dolayı döneme verilen isim:

akıl çağı

14. İçinde bulunan kötü durumu daha iyi duruma getirebilmek için yapılan değişiklik:

İslahat

15. Osmanlı devletindeki resmi tarihçi:

vakanüvis

16. 17. yüzyılda Anadolu'da yaşanan isyanların genel adı:

celali

17. IV. Murat'a rapor hazırlayan devlet adamlarından biri:

Koçi Bey ve Katip Çelebi

18. Evliya çelebi'nin eseri:

seyahatname

19. Avusturya'da imparator ailesi prenslerine verilen unvan:

Arşidükü (ceser)

20. Kutsal ittifak savaşları sonucunda imzalanan anlaşma:

Karalofça

21. Hükümdarların siyasi iktidarı kayıtsız şartsız elinde bulundurduğu siyasi rejim:

monarşi

22. Geliri doğrudan hazineye giden topraklar:

iltizam

23. Osmanlı Devleti'nde bir bölgenin kanunlarla belirlenmiş vergisini toplayıp hazineye yatırma işinin ihale edilmesi sistemine:

iltizam

24. Sultanahmet Camisi'nin mimarı:

sedefkar Mehmet Ağa

25. Osmanlı devletinin Avusturya'ya karşı diplomatik üstünlüğünü kaybettiği anlaşma:

Zitvatorok

26. İstanbul ayaklanmalarını çıkaranlar:

yeniçeri ve sipahiler

27. Coğrafi keşifler Osmanlı devletini etkilemiştir.

olumsuz

28. Lagari Hasan çelebi kimdir?

IV. Murat döneminde ilk defa roket ile uçan adam

30. Osmanlı Devleti'nde ikinci viyana savaşı hangi padişah döneminde yapıldı.

IV. Mehmet

31. Cülus bahşişi ilk defa hangi padişah döneminde verildi?

Fatih Sultan Mehmet

32. Doğuda en geniş sınırlara ulaştığımız anlaşma:

Ferhat Paşa Anlaşması

33. Ruslarla yapılan ilk resmi anlaşma:

Bahçesaray (Çehrin)

34. Çınar Vakası olarak bilinen Vakayı Vakkakiye hangi padişah döneminde oldu.

IV. Mehmet

34. Ordunun başında ilk defa savaşa çıkmayan Osmanlı

Padişahı.....

II. Selim

34. Salankamen (1691) ve Zenta Bozgunu (1697) sonrasında Karlofça antlaşması yapılmıştır.

35. Makyavelizm:

Avrupa devletleri **Makyavelizm** olarak bilinen amaca ulaşmak için her türlü araca başvurmanın uygun oldu anlayışıyla hareket etmişlerdir.

36. Merkantalizm:

Para değerinin hazinedeki altın ve gümüşle belirlenmesi.

İhracata teşvik, ithalatı zorlaştırarak hazinedeki para miktarını artırma.

37. **Sömürgecilik:** Genellikle bir devletin başka ulusları, devletleri, toplulukları, siyasal ve ekonomik egemenliği altına alarak yayılması veya yayılmayı istemesi, müstemlekecilik, kolonyalizm.

RÖNESANS

Rönesans, coğrafi konumu itibarıyla Doğu ve Batı uygarlıklarına yakın ve İslâm kültüründen etkilenmeye elverişli olan İtalya'da doğdu.

XV. ve XVI. yüzyıllarda önce İtalya'da başlayan ve daha sonra Avrupa'da yayılan edebiyat, güzel sanatlar ve bilim alanındaki gelişme, yenilik ve yeni fikirlere "Yeniden Doğuş" anlamında Rönesans denilmiştir.

REFORM

Katolik Kilisesi'nin bozulması ve dini amaçlardan uzaklaşması üzerine, XVI. yüzyılda Almanya'da başlayarak diğer Avrupa ülkelerine yayılan dini alandaki yeniliklere Reform denilmiştir. Yani XVI. Yüzyılda Avrupa'da Hıristiyanlığın Katolik mezhebinde yapılan değişiklik ve düzenlemelerdir, diye biliriz.

DEĞERLENDİRME SORULARI VE CEVAPLARI

Soru 1: Duraklamanın iç ve dış nedenleri nelerdir yazarak açıklayınız?

Cevap:

A. DURAKLAMANIN İÇ NEDENLERİ

1. Merkez Yönetimin Bozulması

- Yönetimin bozulması
- Kafes Usulü
- Merkezi otoritenin zayıflaması
- Rüşvet ve iltimasın artması

2. Eğitimin bozulması

- Beşik Ulemalığının ortaya çıkması
- Pozitif bilimlerin okutulmaması

3. Ordunun bozulması

- Kanun'u Kadim'e uyulmaması
- Yeniçerilerin bozulması
- Tımar sisteminin bozulması

4. Ekonominin (Mâliyenin) bozulması

- Savaşların uzun sürmesi ve yenilgiler alınması
- Ganimet ve vergilerin azalması
- Lüks ve israfın artması
- Tımar sisteminin bozulması
- Sık sık padişah değişikliği - cülus bahşişi verilmesi

B. DURAKLAMANIN DIŞ NEDENLERİ

- Devletin doğal sınırlara ulaşması
- Güçlü devletlerle komşu olunması
- Avrupalıların Osmanlıya karşı birlikte hareket etmesi (Haçlı birlikleri)
- Coğrafi keşifler sonucunda Avrupa'nın zenginleşmesi ve Osmanlı Devleti'nin elinde bulunan ticaret yollarının ve Akdeniz limanlarının önemini kaybetmesi

Soru 2: Duraklama Dönemi çıkan isyanların adlarını yazınız?

Cevap:

DURAKLAMA DÖNEMİ İSYANLARI

-Merkez İsyancılar: İstanbul İsyancıları, Kapıkulu İsyancıları ve Yeniçeri İsyancılarıdır

İstanbul İsyancılarının en önemlileri:

- III. Murat,
- II. Osman,
- IV. Murat
- IV. Mehmet döneminde çıkan isyanlardır.

-Anadolu İsyancıları: Celali İsyancıları taşrada çıkan isyanlardır.

Bunlar: **Karayazıcı, Canbolatoğlu, tavil Ahmet, Deli Hasan ve Kalenderoğlu** gibi kişiler tarafından çıkarılmıştır.

-Eyalet İsyancıları: Osmanlıya bağlı Eyaletlerin çıkardığı isyanlardır.
Bunlar; Erdel, Boğdan, Eflak, Halep, Yemen, Bağdat, Kırım isyanlarıdır.

Not: İsyancıların temel nedeni merkezi otoritenin ve ekonominin bozulmasıdır.

Soru 3: Duraklama döneminin siyasi olaylarını genel olarak özetleyerek yazınız?

DURAKLAMA DÖNEMİ SİYASİ OLAYLARI

-Osmanlı Devleti bu dönemde sınırlarını genişletmeye devam etmiştir.

Doğu'da en geniş sınırlara ulaşıldı:

-1590 Ferhat Paşa Antlaşması ile doğuda en geniş sınırlara ulaşıldı.

Siyasi üstünlük sona erdi:

-1606 Zıtvatoruk Antlaşması ile Osmanlı'nın Avrupa'daki siyasi üstünlüğü sona erdi.

Doğu'da İlk Defa Toprak kaybedildi:

1. () XVII. yüzyılda Avrupa'da mutlakiyetten parlamenter yönetime geçilmiştir.
2. () XVII. yüzyılda şehzadelerin sancağa çıkma uygulamasına son verilmesi Osmanlı Devleti'ni olumsuz yönde etkilemiştir.

- 1611 Nasuh Paşa Antlaşması ile doğuda ilk kez toprak kaybedildi.
- 1639 Kasr-ı Şirin Antlaşması ile bugünkü Türkiye-İran sınırı çizildi.
En eski sınırimızdır

Batı'da en geniş sınırlara ulaşıldı:

- 1672 Bucuş Antlaşması** ile batıda en geniş sınırlara ulaşıldı.
- Osmanlı'nın 1683 II. Viyana bozgununu yaşaması Osmanlı'yı Avrupa'dan atma düşüncesini ortaya çıkardı.

Batı'da İlk Defa Toprak kaybedildi:

-1699 Karlofça Antlaşması ile batıda ilk kez toprak kaybedildi.

Osmanlıya Karşı Kutsal İttifak oluşturuldu:

- Avrupalı Devletler Osmanlı'ya karşı birleşerek Kutsal İttifak-ı oluşturdu.
- Osmanlı Devleti'nin ilk büyük toprak kayıpları da bu dönemde gerçekleşti.

AVRAPA'DA MODERN DEVLET ANLAYIŞININ ORTAYA ÇIKMASI:

Avrupa'da Modern devlet anlayışı Westphalia Antlaşması'ndan sonra ortaya çıkmıştır. Modern devlet anlayışında Kilisenin devlet ve toplum üzerindeki baskısını azaltmayı esas alır. Merkezi otorite ülkede tek hakim güç olması sağlanmıştır. Merkezi bir ordu bulunur ve merkezi otoritenin koyduğu hukuk kuralları geçerlidir.

Modern Devlet anlayışını doğuran etkenler nelerdir?

- XI. yüzyıldan itibaren toplumda kültürel, ekonomik ve toplumsal alanda art arda hareketlenmelerin başlaması**
- Bilim ve teknikte gelişmeler yaşanması**
- Coğrafi keşiflerle zenginleşme**
- Sağlık alanında titiz davranılması ve ekonomik refah nüfusun artmasına neden olmuştur.**
- Coğrafi keşifler sonucu ticaretin gelişmesi ve dünya kıtalarında sömürgeciliğin yaygınlaşması**
- Feodal sistemlerin yıkılarak merkezi kralların kurulması**
- Kilise ve din adamlarının etkinliğinin azalması**

...gibi gelişmeler modern devlet anlayışını doğurmuştur.

WESTPHALIA ANLAŞMASI: Avrupa'da Otuz yıl süren kaos ortamı 1648'de **Westphalia** Antlaşması ile son verilmiştir. Yapılan bu antlaşmayla; 1555'de yapılan **Agustburg** anlaşmasının içeriği Otuz Yıl Savaşlarına katılan devletlerin çoğunun katılımıyla kabul edilmiştir.

Westphalia Antlaşması'nın Avrupa Açısından Önemi:

Westphalia Anlaşması Avrupa'nın ilk büyük konferansı sayılır. Daha önceki uluslararası konferanslar dinî nitelikteyken Westphalia Barışı'na katılan devletler, savaş ve iktidar sorunlarını dinin etkisinde kalmadan görüşmüşlerdir. Papalık temsilcisi, konferansta dinlenmediği gibi antlaşma metinleri de papaya imzalatılmamış ve böylece kilisenin gücü sınırlandırılmaya çalışılmıştır.

-Avrupa'da mezhep seçme hakkı tanındığından Avrupa'daki mezhep savaşları büyük ölçüde sona erdi.

Westphalia'da, 1555 Augsburg Barışı'nın hükümleri yenilenmiş ve **Almanya'da Katolik, Protestan ve Kalvinizm** geçerli mezhepler hâline getirilmiştir.

3. () Devlet yönetiminde otoritenin zayıflaması halkın da devlete olan güveninin sarsılmasına yol açmıştır.
4. () XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti ile Safaviler arasında Baharat Yolu üzerinde denetim kurma mücadelesi yaşanmıştır.
5. () Zıtlarok Anlaşması ile Osmanlı Devleti Avusturya üzerindeki üstünlüğünü güçlendirmiştir.
6. () İstanbul ayaklanmalarında Kapıkulu askerleri aktif rol üstlenmiştir.
7. () Merkkantilizm, Osmanlı Devleti'nin Avrupa devletlerine ilk imtiyazları vermesine neden olmuştur.
8. () Tımar sisteminin bozulması Celali ayaklanmalarını çıkmasının temel nedenlerinden biri olmuştur.
9. () Celali ayaklanmalarının en önemlisi Çınar Olayı'dır.
10. () Osmanlı Devleti'nin Avusturya ve İran ile mücadele etmesi iç sorunlara yeterince eğilememesine yol açmıştır.
- 11 () Serav antlaşması II. Osman döneminde İran ile yapılmıştır.

1-Y, 2-D, 3-D, 4-Y, 5-Y, 6-D,. 7-Y, 8-D, 9-Y, 10-D, 11-D,